

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Клівіденко Л.М. – к.е.н., доцент

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

В умовах ринкової економіки обґрунтованість та дієвість управлінських рішень на мікро- та макrorівнях значною мірою залежить від результатів оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання, зміст якої виходить за межі обчислення окремих коефіцієнтів і передбачає вивчення комплексу показників, які відображають різні аспекти діяльності підприємства. Значна кількість підприємств в Україні має незадовільну структуру капіталу та відчуває нестачу оборотних коштів. За своєчасної розробки та впровадження заходів, спрямованих на поліпшення фінансового стану в довгостроковому періоді, такі підприємства можуть збільшити свій майновий потенціал, відновити платоспроможність та прибутковість. Попередження розвитку негативних кризових явищ на підприємстві є можливим тільки за систематичного забезпечення управлінського персоналу інформацією про поточний рівень фінансової стійкості та здатність підприємства до подальшого розвитку. Така фінансово-аналітична інформація повинна отримуватися за результатами оцінювання фінансового стану підприємства.

Вагомий внесок у розробку теоретичних та методичних засад оцінки фінансового стану вітчизняних підприємств внесли вчені-економісти: О. І. Барановський, А. І. Даниленко, І. В. Зятковський, В. М. Івахненко.

Аналіз економічної літератури свідчить про наявність різноманітних тлумачень сутності фінансового стану та визначень фінансової стійкості, фінансового положення підприємства, про відсутність єдиної думки щодо групування та способу обчислення показників оцінки фінансового стану.

Вітчизняні нормативні документи з питань оцінки фінансового стану підприємств мають ряд недоліків при їх застосуванні в аналітичній практиці. Так, Методики проведення аналізу фінансово-господарського стану та інтегральної оцінки

інвестиційної привабливості підприємств, затверджені Агентством з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій, окремі методичні рекомендації НБУ та ДФІ визначають порядок обчислення показників на основі форм річної звітності, що склалися підприємствами до впровадження Положень (стандартів) бухгалтерського обліку. При цьому обчислені значення показників порівнюються із критичними, які визначалися на основі закордонної статистики і не є адаптованими до сучасних вітчизняних умов господарювання. Не визначено умов застосування підприємствами різних видів економічної діяльності Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації, затвердженого Міністерством фінансів та Фондом державного майна України. Багато суперечностей стосовно порядку розрахунку та трактування отриманих значень показників ознак поточної платоспроможності, коефіцієнтів забезпечення власними засобами та Бівера містять в собі Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, що затверджені Міністерством економіки та з питань Європейської інтеграції України. Спроби застосування вітчизняними аналітиками в практичній діяльності закордонних моделей оцінки фінансового стану корпорацій без врахування вітчизняних умов господарювання, нормативних актів з питань оцінювання фінансового стану підприємствами різних галузей економіки без врахування особливостей здійснення фінансово-господарської діяльності, а також діючих в Україні нормативних документів, що містять значну кількість недоліків, можуть призвести до прийняття фінансовими менеджерами та представниками контролюючих органів помилкових управлінських рішень [1, с. 184].

При дослідженні різних підходів щодо визначення змісту оцінки фінансового стану підприємств в сучасній економічній літературі, нами було уточнено завдання, які повинні вирішуватись в процесі його здійснення. На нашу думку, при проведенні оцінки фінансового стану підприємства слід вивчати значення отриманих в результаті аналізу фінансового стану показників, з точки зору відповідності їх фактичних

значень нормальним для конкретного підприємства рівням, визначати фактори, що вплинули на величину показника в звітному періоді та здійснювати прогноз її величини на перспективу. При цьому виявлення резервів зростання рентабельності, зниження собівартості та інших резервів ефективного розвитку підприємства є найвагомішим предметом фінансового аналізу (рис.1).

Рис.1. Завдання, які слід вирішувати при здійсненні фінансового аналізу економічної діяльності та оцінки фінансового стану підприємств

Також, за результатами проведеного аналізу наявних у вітчизняних та закордонних джерелах авторських підходів щодо групування показників у напрями оцінювання фінансового стану підприємств нами було уточнено назви окремих груп. Так, пропонується здійснювати аналіз фінансового стану за наступними напрямками оцінки: майнового стану підприємства; ліквідності активів та платоспроможності підприємства; фінансової незалежності та структури капіталу; ділової активності; прибутковості; ринкової активності підприємства.

На основі систематизації та узагальнення різних методичних підходів щодо здійснення комплексної оцінки

фінансового стану також визначаються основні з них:

- оцінка рівня забезпеченості товарно-матеріальних запасів джерелами їх формування;
- оцінка комплексу обчислених коефіцієнтів у порівнянні з нормативними значеннями та в динаміці;

- оцінка інтегрованих показників (багатомірних дискримінантних функцій) [2, с. 38].

Отже, проведене дослідження теоретичних засад оцінки фінансового стану підприємств виявило нагальну необхідність визначення оптимальної кількості показників фінансової стійкості підприємств досліджуваної галузі за можливості врахування впливу на їх значення певних чинників.

Література

1. Островська О. А. Фінансовий стан та фінансова стійкість підприємства: теоретичні аспекти визначення їх суті / О. А. Островська // Стратегія економічного розвитку України: Наук. зб. - Вип. 4(11). -К.: КНЕУ, 2010. - С.182-187.
2. Шарманська В. М. Економіко-математичне моделювання фінансового стану підприємства / В. М. Шарманська, І. В. Головка// Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія "Економіка". - 2010. - Вип. 51. - С. 36-41.